

การประเมินความเสี่ยงการทุจริตในหน่วยงานภาครัฐ
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๙
องค์การบริหารส่วนจังหวัดสกลนคร

การประเมินความเสี่ยงการทุจริตในหน่วยงานภาครัฐ

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๙

ชื่อ องค์การบริหารส่วนจังหวัดสกลนคร

ความเสี่ยงการทุจริต หมายถึง ความเสี่ยงของการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดการทุจริต การขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม หรือการรับสินบน

วัตถุประสงค์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

มาตรการป้องกันการทุจริตสามารถช่วยลดความเสี่ยงที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตในองค์กรได้ ดังนั้น การประเมินความเสี่ยงด้านการทุจริต การออกแบบและการปฏิบัติงานตามมาตรการควบคุมภายใน ที่เหมาะสมจะ ช่วยลดความเสี่ยงด้านการทุจริต ตลอดจนการสร้างจิตสำนึกและค่านิยมในการต่อต้านการทุจริตให้แก่บุคลากรของ องค์กรถือเป็นการป้องกันการเกิดการทุจริตในองค์กร ทั้งนี้ การนำเครื่องมือประเมินความเสี่ยงมาใช้ในองค์กรจะช่วยให้ เป็นหลักประกันในระดับหนึ่งว่า การดำเนินการขององค์กรจะไม่มีกรทุจริตหรือในกรณีที่พบกับการทุจริตที่ไม่ คาดคิดโอกาสที่จะประสบกับปัญหาน้อยกว่าองค์กรอื่น หรือหากเกิดความเสียหายขึ้นก็จะเป็นความเสียหายที่น้อยกว่า องค์กรที่ไม่มีการนำเครื่องมือประเมินความเสี่ยงมาใช้เพราะได้มีการเตรียมการป้องกันล่วงหน้าไว้โดยให้เป็นส่วนหนึ่ง ของการปฏิบัติงานประจำซึ่งไม่ใช่การเพิ่มภาระงานแต่อย่างใด

วัตถุประสงค์หลักของการประเมินความเสี่ยงการทุจริต : เพื่อให้หน่วยงานภาครัฐ มีมาตรการ ระบบ หรือแนวทางในบริหารจัดการความเสี่ยงของการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดการทุจริต ซึ่งเป็นมาตรการป้องกันการ ทุจริตเชิงรุกที่มีประสิทธิภาพต่อไป

การบริหารจัดการความเสี่ยงมีความแตกต่างจากการตรวจสอบภายในอย่างไร การบริหารจัดการความเสี่ยง เป็นการดำเนินงานในลักษณะที่ทุกภาระงานต้องประเมินความเสี่ยงก่อนปฏิบัติงานทุกครั้ง และแทรกกิจกรรมการตอบโต้ ความเสี่ยงไว้ก่อนเริ่มปฏิบัติงานหลักตามภาระงานปกติของการเฝ้าระวังความเสี่ยงล่วงหน้าจากทุกภาระงานร่วมกัน โดยเป็นส่วนหนึ่งของความรับผิดชอบปกติที่มีการรับรู้และยอมรับจากผู้ที่เกี่ยวข้อง (ผู้นำส่งงานให้) เป็นลักษณะ Pre-Decision ส่วนการตรวจสอบภายในจะเป็นในลักษณะกำกับติดตามความเสี่ยง เป็นการสอบทาน เป็นลักษณะ Post-Decision

องค์ประกอบที่ทำให้เกิดการทุจริต

องค์ประกอบหรือปัจจัยที่นำไปสู่การทุจริต ประกอบด้วย Pressure/Incentive หรือแรงกดดันหรือแรงจูงใจ Opportunity หรือ โอกาส ซึ่งเกิดจากช่องโหว่ของระบบต่าง ๆ คุณภาพการควบคุม กำกับควบคุมภายในขององค์กร มีจุดอ่อน และ Rationalization หรือ การหาเหตุผลสนับสนุนการกระทำตามทฤษฎี สามเหลี่ยมการทุจริต (Fraud Triangle)

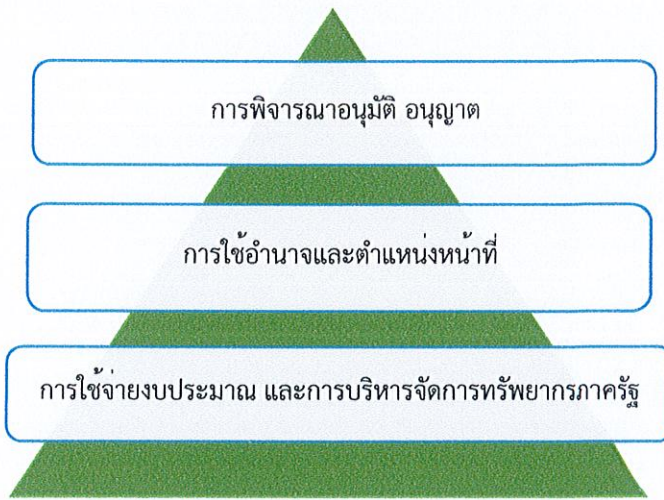
ขอบเขตประเมินความเสี่ยงการทุจริต

แบ่งประเภทความเสี่ยงการทุจริต ออกเป็น ๓ ด้าน ดังนี้

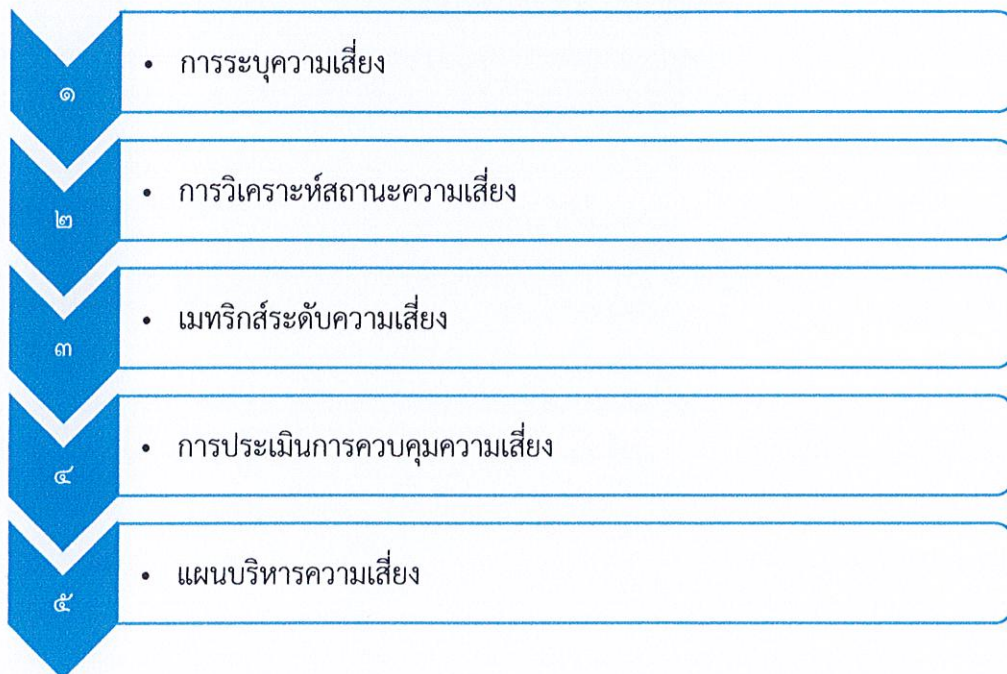
๑. ความเสี่ยงการทุจริตที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาอนุมัติ อนุญาต ภารกิจให้บริการประชาชนอนุมัติ อนุญาต ตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘)

๒. ความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสของการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่

๓. ความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสของการใช้จ่ายงบประมาณและการบริหารจัดการทรัพยากรภาครัฐ

การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

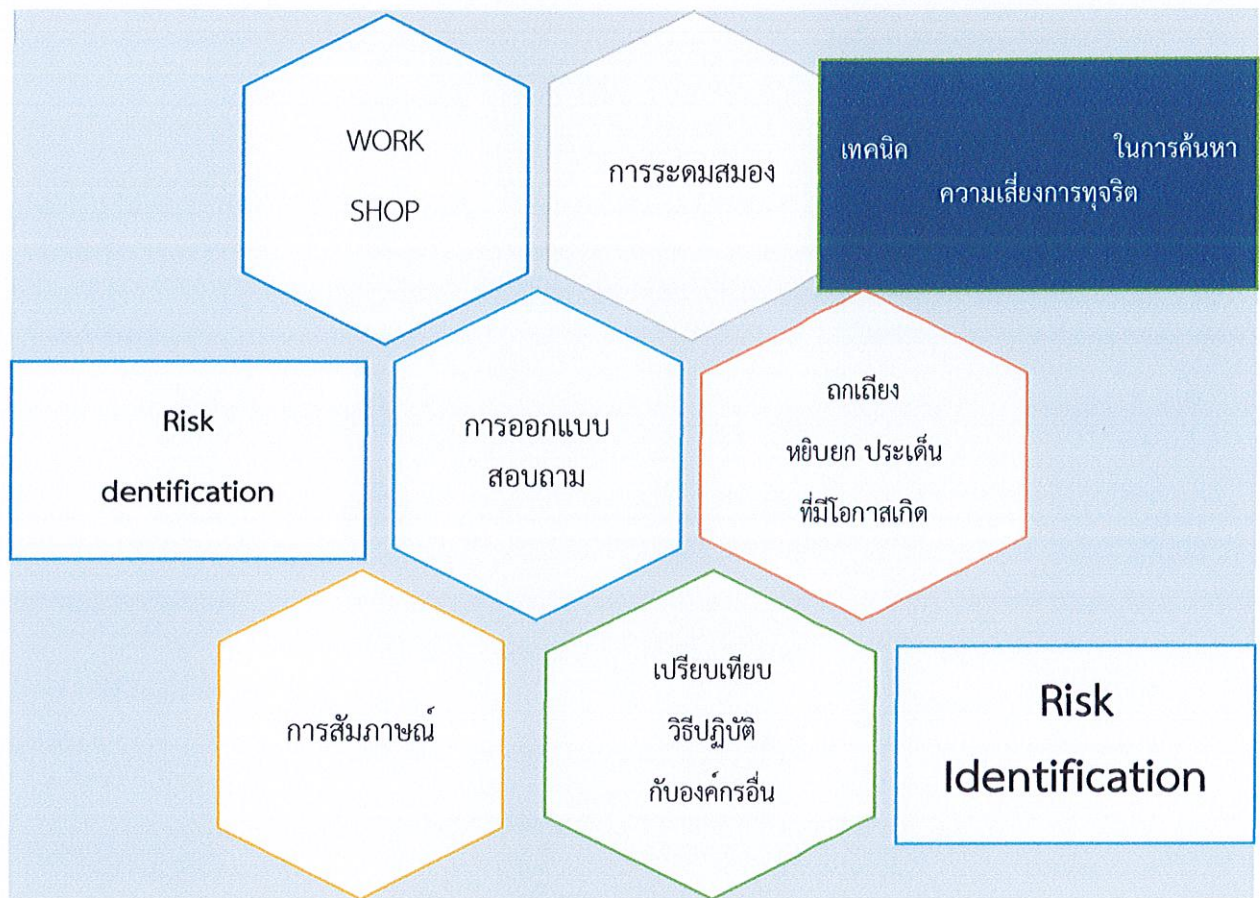

การระบุความเสี่ยง (Risk Identification)

ขั้นตอนที่ ๑ นำข้อมูลที่ได้จากขั้นเตรียมการในส่วนรายละเอียดขั้นตอน แนวทางหรือเกณฑ์ การปฏิบัติงานของ กระบวนการที่จะทำการประเมินความเสี่ยงการทุจริต ซึ่งในขั้นตอนการปฏิบัติงานนั้น ย่อมประกอบไปด้วยขั้นตอนย่อย ในการระบุความเสี่ยงตามขั้นตอนที่ ๑ ให้ทำการระบุความเสี่ยง อธิบายรายละเอียด รูปแบบ พฤติการณ์ความเสี่ยงเฉพาะที่มีความเสี่ยงการทุจริตเท่านั้น และในการประเมินต้องคำนึงถึงความเสี่ยงในภาพรวมของการดำเนินงาน เรื่องที่จะทำการประเมินด้วย เนื่องจากในกระบวนการปฏิบัติงานตามขั้นตอนอาจไม่พบความเสี่ยง หรือโอกาสเสี่ยงต่ำ แต่อาจพบว่ามีความเสี่ยงในเรื่องนั้น ๆ ในการดำเนินงานที่ไม่ได้อยู่ในขั้นตอนก็เป็นได้ โดยไม่ต้องคำนึงว่าหน่วยงานจะมีมาตรการป้องกันหรือแก้ไขความเสี่ยงการทุจริตนั้นอยู่แล้ว นำข้อมูลรายละเอียดดังกล่าวลงในประเภทของความเสี่ยงซึ่งเป็น Known Factor หรือ Unknown Factor

Known Factor	ความเสี่ยงทั้ง ปัญหา/พฤติกรรมที่เคยรับรู้ว่าจะเกิดมาก่อน คาดหมายได้ว่า มีโอกาสสูงที่จะเกิดขึ้น หรือมีประวัติ มีตำนานอยู่แล้ว
Unknown Factor	ปัจจัยความเสี่ยงที่มาจากพยากรณ์ ประมาณการล่วงหน้า ในอนาคต ปัญหา/พฤติกรรม ความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้น (คิดล่วงหน้า ตีตนไปก่อนใช้เสมอ)

เทคนิคในการ ระบุความเสี่ยง หรือค้นหาความเสี่ยงการทุจริตด้วยวิธีการต่าง ๆ ดังนี้

เกณฑ์ระดับโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง (Likelihood) เชิงคุณภาพ

ระดับ	โอกาสที่เกิด	คำอธิบาย
๕	สูงมาก	โอกาสเกิดการกระทำทุจริตมากกว่า ๒๕ ครั้งต่อปี
๔	สูง	โอกาสเกิดการกระทำทุจริตไม่เกิน ๒๐ ครั้งต่อปี
๓	ปานกลาง	โอกาสเกิดการกระทำทุจริตไม่เกิน ๑๕ ครั้งต่อปี
๒	น้อย	โอกาสเกิดการกระทำทุจริตไม่เกิน ๑๐ ครั้งต่อปี
๑	น้อยมาก	โอกาสเกิดการกระทำทุจริตไม่เกิน ๕ ครั้งต่อปี

เกณฑ์ระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact)

ระดับ	ความรุนแรง	คำอธิบาย
๕	สูงมาก	เสียหายต่อภาพลักษณ์ของหน่วยงาน ประชาชนไม่ได้รับความสะดวก เป็นภัยด้านความมั่นคง อาชญากรรม และความรุนแรงอื่น ๆ
๔	สูง	เสียหายต่อภาพลักษณ์ของหน่วยงาน และประชาชนไม่ได้รับความสะดวก
๓	ปานกลาง	เสียหายต่อภาพลักษณ์ของหน่วยงาน
๒	น้อย	-
๑	น้อยมาก	-

ระดับของความเสียหาย (Degree of Risk) แสดงถึงระดับความสำคัญในการบริหารความเสี่ยง โดยพิจารณา จากผลคูณของระดับโอกาสที่จะเกิดความเสียหาย (Likelihood) กับระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact) ของความเสี่ยงแต่ละสาเหตุ (โอกาส x ผลกระทบ) กำหนดเกณฑ์ไว้ ๔ ระดับ ดังนี้

ระดับของความเสียหาย (Degree of Risk)

ลำดับ	ระดับความเสี่ยง	ช่วงคะแนน
๑	ความเสี่ยงระดับสูงมาก (Extreme Risk : E)	๑๕ - ๒๕ คะแนน
๒	ความเสี่ยงระดับสูง (High Risk : H)	๙ - ๑๔ คะแนน
๓	ความเสี่ยงระดับปานกลาง (Moderate Risk : M)	๔ - ๘ คะแนน
๔	ความเสี่ยงระดับต่ำ (Low Risk : L)	๑ - ๓ คะแนน

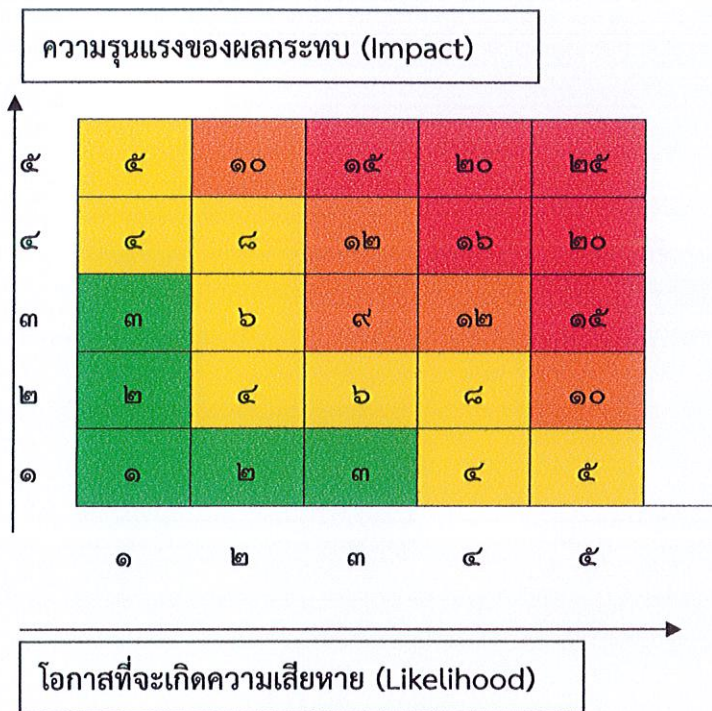
ในการวิเคราะห์ความเสี่ยงจะต้องมีการกำหนดแผนภูมิความเสี่ยง(Risk Profile) ที่ได้จากการพิจารณาจัดระดับความสำคัญของความเสี่ยงจากโอกาสที่จะเกิดความเสียหาย (Likelihood) และผลกระทบ ที่เกิดขึ้น (Impact) และขอบเขตของระดับความเสี่ยงที่สามารถยอมรับได้ (Risk Appetite Boundary) โดยที่

ระดับความเสี่ยง = โอกาสในการเกิดเหตุการณ์ต่างๆ x ความรุนแรงของเหตุการณ์ต่างๆ
(Likelihood x Impact)

ซึ่งจัดแบ่งเป็น ๔ ระดับ สามารถแสดงเป็น Risk Profile แบ่งพื้นที่เป็น ๔ ส่วน (๔ Quadrant) ใช้เกณฑ์ในการจัดแบ่ง ดังนี้

ระดับความเสี่ยง	คะแนนระดับความเสี่ยง	มาตรการกำหนด	การแสดงผลสัญลักษณ์
เสี่ยงสูงมาก (Extreme)	๑๕ - ๒๕ คะแนน	มีมาตรการลดและประเมินซ้ำหรือถ่ายโอนความเสี่ยง	สีแดง
เสี่ยงสูง (High)	๙ - ๑๔ คะแนน	มีมาตรการลดความเสี่ยง	สีส้ม
ปานกลาง (Medium)	๔ - ๘ คะแนน	ยอมรับความเสี่ยงแต่มีมาตรการควบคุมความเสี่ยง	สีเหลือง
ต่ำ (Low)	๑ - ๓ คะแนน	ยอมรับความเสี่ยง	สีเขียว

ตารางระดับของความเสี่ยง (Degree of Risk)

สถานะสีแดง : ความเสี่ยงอยู่ในระดับที่ไม่สามารถยอมรับได้ ต้องมีแผน/มาตรการเพื่อลดความเสี่ยงทันที

สถานะสีส้ม : ความเสี่ยงอยู่ในระดับที่ไม่สามารถยอมรับได้ ต้องมีแผน/มาตรการเพื่อลดความเสี่ยง

สถานะสีเหลือง : ความเสี่ยงยังอยู่ในระดับที่ยอมรับได้ แต่ต้องมีการทบทวนความเพียงพอของมาตรการควบคุมที่มีอยู่

สถานะสีเขียว : ความเสี่ยงอยู่ในระดับที่ยอมรับได้ โดยไม่ต้องมีการจัดทำแผนเพื่อลดความเสี่ยง

การประเมินความเสี่ยงการทุจริตในหน่วยงานภาครัฐ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๙

ชื่อหน่วยงาน องค์การบริหารส่วนจังหวัดสกลนคร

ขั้นตอนที่ ๑ การคัดเลือกกระบวนงาน หรือโครงการที่มีความเสี่ยงการทุจริต

ชื่อกระบวนงาน/โครงการ การให้บริการรถสุขาเคลื่อนที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสกลนคร

ประเภทความเสี่ยงตอนที่ ๒ การใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่

ขั้นตอนที่ ๒ การกำหนดประเด็นความเสี่ยงการทุจริต

ลำดับ	ขั้นตอนการดำเนินงาน	ประเด็นความเสี่ยง	Risk Score (LxI)			
			Likelihood	Impact	Risk Score	ระดับความเสี่ยง
๑	รับคำขอใช้บริการจากหน่วยงาน องค์กร หรือประชาชน	เจ้าหน้าที่เรียกเก็บผลประโยชน์หรือสิ่งตอบแทนเพื่อรับค่าขอหรืออำนาจความสะดวกเป็นพิเศษ	๒	๔	๒ x ๔ = ๘	ปานกลาง
๒	จัดทำตารางการให้บริการและมอบหมายเจ้าหน้าที่รับผิดชอบ	เลือกปฏิบัติหรือจัดลำดับคิวโดยไม่เป็นธรรมเพื่อแลกกับผลประโยชน์	๓	๔	๓ x ๔ = ๑๒	สูง
๓	นำรถสุขาเคลื่อนที่ออกให้บริการตามสถานที่ที่ได้รับอนุมัติ	เจ้าหน้าที่เรียกเก็บเงินหรือผลประโยชน์เพิ่มเติมระหว่างการปฏิบัติงาน	๓	๔	๓ x ๔ = ๑๒	สูง
๔	สรุปผลการดำเนินงานและรายงานผู้บังคับบัญชา	บันทึกข้อมูลไม่ถูกต้อง หรือปกปิดข้อมูลร้องเรียนเกี่ยวกับ การทุจริต	๒	๔	๒ x ๔ = ๘	ปานกลาง

ขั้นตอนที่ ๓ การกำหนดเกณฑ์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

เกณฑ์ระดับโอกาส (Likelihood)	โอกาสที่จะเกิด	คำอธิบาย
๕	สูงมาก	โอกาสเกิดการกระทำทุจริตมากกว่า ๒๕ ครั้งต่อปี
๔	สูง	โอกาสเกิดการกระทำทุจริตไม่เกิน ๒๐ ครั้งต่อปี
๓	ปานกลาง	โอกาสเกิดการกระทำทุจริตไม่เกิน ๑๕ ครั้งต่อปี
๒	น้อย	โอกาสเกิดการกระทำทุจริตไม่เกิน ๑๐ ครั้งต่อปี
๑	น้อยมาก	โอกาสเกิดการกระทำทุจริตไม่เกิน ๕ ครั้งต่อปี

เกณฑ์กำหนดระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact)

ระดับ	โอกาสที่จะเกิด	คำอธิบาย
๕	สูงมาก	เกิดการทุจริตเรียกรับผลประโยชน์เป็นระบบ ส่งผลให้หน่วยงานเสียหายร้ายแรง ถูกตรวจสอบจากหน่วยงานภายนอก เกิดคดีทางวินัยและคดีอาญา สูญเสียความเชื่อมั่นจากประชาชนอย่างกว้างขวาง
๔	สูง	เกิดการเรียกรับผลประโยชน์หลายครั้งหรือหลายกรณี มีผู้ร้องเรียนอย่างเป็นทางการ ส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ขององค์กร และต้องดำเนินการสอบสวนทางวินัย
๓	ปานกลาง	เกิดการเรียกรับผลประโยชน์เป็นรายกรณี มีผู้ได้รับผลกระทบโดยตรง ทำให้เกิดข้อร้องเรียนและกระทบต่อความเชื่อมั่นของผู้รับบริการบางส่วน
๒	น้อย	พบเหตุการณ์หรือข้อสงสัยเกี่ยวกับการเรียกรับผลประโยชน์ แต่ยังไม่ก่อให้เกิดความเสียหายรุนแรง สามารถแก้ไขและควบคุมสถานการณ์ได้ภายในหน่วยงาน
๑	น้อยมาก	มีเพียงข้อร้องเรียนหรือข้อสงสัยเล็กน้อย ยังไม่พบความเสียหายที่ชัดเจน และไม่ส่งผลกระทบต่อการทำงานของหน่วยงาน

ขั้นตอนที่ ๔ การประเมินระดับความรุนแรงของความเสียหายการทุจริต
ระดับความรุนแรงของความเสียหายการทุจริต

๕	ปานกลาง	สูง	สูงมาก	สูงมาก	สูงมาก
๔	ต่ำ	ปานกลาง	สูง	สูงมาก	สูงมาก
๓	ต่ำ	ปานกลาง	สูง	สูง	สูงมาก
๒	ต่ำ	ต่ำ	ปานกลาง	ปานกลาง	สูง
๑	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ปานกลาง
โอกาส (Likelihood)	๑	๒	๓	๔	๕
ผลกระทบ (Impact)					

ระดับความเสี่ยง	คะแนนระดับความเสี่ยง	การแสดงสีสัญลักษณ์
เสี่ยงสูงมาก (Extreme)	๑๕ - ๒๕ คะแนน	สีแดง
เสี่ยงสูง (High)	๑๐ - ๑๔ คะแนน	สีส้ม
ปานกลาง (Medium)	๕ - ๙ คะแนน	สีเหลือง
ต่ำ (Low)	น้อยกว่า ๕ คะแนน	สีเขียว

ขั้นตอนที่ ๕ การจัดทำมาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต

ชื่อกระบวนการ/โครงการ การให้บริการลูกค้าเคลื่อนที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสุพรรณบุรี							
ลำดับ	ขั้นตอนการดำเนินงาน/โครงการ	ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต	ระดับความเสี่ยง	มาตรการควบคุมหรือป้องกันความเสี่ยงการทุจริต	วิธีดำเนินการ	ระยะเวลาดำเนินการ	ผู้รับผิดชอบ
๑	รับคำขอใช้บริการ จากหน่วยงาน องค์กร หรือ ประชาชน	เจ้าหน้าที่เรียกเก็บผลประโยชน์ หรือสิ่งตอบแทนเพื่อรับคำขอ หรืออำนวยความสะดวกเป็นกรณีพิเศษ	ปานกลาง	กำหนดช่องทางรับคำขอที่เป็นทางการ	๑. รับคำขอผ่านหนังสือราชการหรือระบบที่กำหนดเท่านั้น ๒. ประชาสัมพันธ์หลักการเกณฑ์การให้บริการ ๓. แจ้งช่องทางร้องเรียนการทุจริต	ตลอดปีงบประมาณ ๒๕๖๙	กองสาธารณสุข
๒	จัดทำตารางงาน ให้บริการและมอบหมายเจ้าหน้าที่ รับผิดชอบ	เลือกปฏิบัติหรือจัดลำดับคิวโดยไม่เป็นธรรมเพื่อแลกกับผลประโยชน์	สูง	กำหนดหลักเกณฑ์การจัดลำดับคิวที่ชัดเจน โปร่งใส และตรวจสอบได้	๑. จัดทำทะเบียนคำขอเรียงตามลำดับวันเวลา ๒. เปิดเผยแพร่ตารางให้บริการต่อสาธารณะ ๓. ผู้บังคับบัญชาตรวจสอบและอนุมัติตารางก่อนดำเนินการ	ตลอดปีงบประมาณ ๒๕๖๙	กองสาธารณสุข
๓	นำรถสุขาเคลื่อนที่ออกให้บริการตามสถานที่ที่ได้รับอนุมัติ	เจ้าหน้าที่เรียกเก็บเงินหรือผลประโยชน์เพิ่มเติมระหว่างการปฏิบัติงาน	สูง	ควบคุมกำกับกับการปฏิบัติงานภาคสนามและกำหนดมาตรการห้ามรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด	๑. จัดทำคำสั่งมอบหมายงานทุกครั้ง ๒. ให้ผู้รับบริการประเมินความพึงพอใจหลังรับบริการ ๓. สุ่มตรวจติดตามการปฏิบัติงาน	ตลอดปีงบประมาณ ๒๕๖๙	กองสาธารณสุข

๔	สรุปผลการ ดำเนินงานและ รายงาน ผู้บังคับบัญชา	บันทึกข้อมูลไม่ถูกต้อง หรือ ปกปิดข้อมูลเรื่องเรียนเกี่ยวกับ การทุจริต	ปานกลาง	กำหนดระบบตรวจสอบ ข้อมูลและการรายงานผลที่ โปร่งใส	๑. ตรวจสอบเอกสาร และรายงานโดยหัวหน้า หน่วยงานก่อนเสนอ ผู้บังคับบัญชา ๒. จัดเก็บข้อมูลและ หลักฐานประกอบการ รายงาน ๓. รายงานข้อร้องเรียน ทุกกรณีโดยไม่ปกปิด ข้อมูล	ตลอดปีงบประมาณ ๒๕๖๙	กองสาธารณสุข
---	---	---	---------	--	---	------------------------	--------------